

Eind augustus: ‘de nacht van de vleermuis’! Op 25 oktober: de ‘nacht van de nacht’!
Ik begrijp dat al deze aandacht voor jullie nodig is omdat jullie last hebben van lichtvervuiling.

Maar...als nachtvlinder komen jullie toch juist op licht af?

En als meervleermuis kun je de insecten bij lantaarnpalen toch zo uit de lucht pakken?

Meervleermuis: Vooropgesteld:

Noord Holland en daarbij Het Twiske zijn belangrijk voor ons als (zomer)leefgebied.

Ik ben een vrouwtje **meervleermuis** (*Myotis dasycneme*) en behoor tot een van de grotere soorten. Je herkent mij aan mijn vrij brede, lange vleugels, mijn bruine snuit én de vrij grote neus-knobbels. Ik ben zeer sociaal ingesteld. In de kraamperiode (van mei tot september) leef ik met meerdere vrouwtjes samen in de kraamkolonie die zich in een spouwmuur ergens in Oostzaan bevindt. Onze mannetjes leven elders (mogelijk in Zaanstad of Amsterdam) solitair of in kleinere groepjes.

In die kraamperiode heb ik een grote behoefte aan voedsel om mijn energie op peil te houden. Het jong dat in mij groeit vraagt nogal wat van mij! Ook het baren en voeden van mijn jong vergt het nodige. En dan te bedenken dat ik in die maanden maar zes donkere uren per nacht heb om voedsel te zoeken! Donkerte is daarbij essentieel. Het zorgt ervoor dat ik onzichtbaar

Nachtvlinder : Weet je dat er zo’n 2300 soorten nachtvinders zijn in Nederland? Dus ja...welke soort wilde je eigenlijk interviewen?

Als **gestippelde rietboorder** doe ik hier dan maar het woord. Maar besef wel dat er heel veel verschillende leefwijzen en uiterlijke kenmerken zijn tussen al die verschillende soorten nachtvinders. Dat er ook soorten zijn die overdag actief zijn. Verschil met de dagvlinders zit hem in het feit dat die aan het einde van de voelspriet knopjes hebben. Nachtvinders daarentegen hebben een soort veertjes/pluimpjes als voelspriet. Dit geeft een vergroting oppervlak aan reukvermogen, handig in het donker van de nacht wanneer kleuren van bloemen moeilijk te onderscheiden zijn.

Ook de vleugels zitten bij ons nachtvinders anders: als een soort dakpannetjes liggen zij plat. Terwijl dagvlinders hun vleugels open uitspreiden of op hun rug omhoog dichtgeklapt houden.

De naam rietboorder dank ik aan het feit dat ik als rups in een rietstengel ben groot geworden. Het ‘gestippelde’ in mijn naam komt van de omrande niervlekjes in het midden van mijn

ben voor nachtdieren, zoals uilen die, evenals roofvogels, wel een vleermuisje lusten.

Ik vind mijn weg in het donker door gebruik te maken van echolocatie. Vliegend langs bomen, hagen en rietkragen zend ik signalen uit die op deze elementen

weerkaatsen, waarvan ik de echo weer opvang met mijn oren. Zo bots ik nergens tegenaan. Omdat ik het licht moet mijden, moet ik op weg naar mijn foerageergebied omwegen maken om toch steeds in het donker te kunnen vliegen. Dat kost mij dus extra energie.

Die echolocatie gebruik ik ook om prooidieren zoals dansmuggen te traceren. Laagvliegend over het water 'hark' ik ze met mijn grote poten, met haren tussen de tenen, makkelijk van het wateroppervlak. Het Twiske en haar omgeving met de vele sloten, plassen en rietkragen is ideaal voor mij om aan voldoende voedsel te komen. En...het ligt niet ver van onze kraamkolonie. Dat is met name handig wanneer mijn jong geboren is en ik steeds met voedsel op en neer moet vliegen naar de kraamkolonie. Het valt trouwens niet mee om als zwanger vrouwtje met mijn steeds zwaardere buik over het wateroppervlak te scheren.

Ook onze mannetjes hebben dansmuggen als hoofdvoedsel. Daarnaast eten we ook veel motten waar we best capriolen voor uit moeten halen. Verder jagen we op insecten zoals schietmotten en langpootmuggen.

In nazomer en herfst komen we met de mannetjes weer samen in grote groepen. Op zoek naar een partner, paarplek en vervolgens zo'n 200-340 km op reis naar onze overwinteringsplek in bunker of grot. Voor die tijd vetten we ons flink op door veel insecten te eten.

Na de paring sla ik het sperma overigens op en de bevruchting van de eicel vindt pas in het voorjaar plaats.

voorvleugels. Rond de schemering vlieg ik bij de rietkragen rond. In tegenstelling tot andere soorten nachtvinders kom ik niet graag op licht af. Er zijn echter soorten waar kunstlicht een ontzettende aantrekkingskracht op heeft. En ik begreep dat hun biologische klok dan behoorlijk in de war kan raken. Zij kunnen zich dan niet meer zoals ik, oriënteren op het licht van maan en sterren.

Het kunstlicht beïnvloedt hun zoekgedrag naar voedsel waardoor ze minder eten. De vrouwtjes van die soorten maken door het licht minder seksferomonen aan. Je snapt wel dat er daardoor minder paringen zijn. Als nachtdieren doen we 'het' graag in het donker!

Dank jullie wel voor de info.

Het is al met al dus een complex verhaal met die lichtvervuiling.

Want...de nachtvinderssoorten die op licht afkomen, gaan in aantal achteruit doordat ze minder eten, minder paren en makkelijk ten prooi vallen aan.

Maar toen ik van de meervleermuis hoorde dat zij licht mijden, dacht ik: welke vleermuizen komen dan op de om licht cirkelende insecten af?

Dat schijnen dus de snel vliegende soorten zoals dwergvleermuizen te zijn die niet bang hoeven te zijn dat ze prooi worden van een uil. Zij kunnen snel genoeg ontsnappen. Zij vangen dus op een makkelijke manier de nachtvinders weg die graag op licht afkomen. Andere soorten vleermuizen hebben vervolgens minder prooi en gaan in aantal achteruit. Enzovoort, enzovoort.

Ik hoop met dit interview mensen ertoe aan te zetten minder kunstlicht te gebruiken in tuinen.

Ook moeten we gemeenten vragen de minder drukke straten en wegen te voorzien van lantaarns die op een sensor aanfloepen. Dat bespaart ook nog eens in energiekosten.

Het Twiske dat een Natura-2000 status heeft, kan hier ook iets in betekenen. En ook de kleur van het licht schijnt veel uit te maken. Insteek van dit interview is: laat de nacht aan de nachtdieren!

Foto's:

*Meervleermuis: Huub Veldhuijzen van Zanten
Jan Boshamer*

Nachtvinders: Nico Dekker

www.ivntwiske.nl

